

# VERKSAMHETSPLAN FÖR FoU-NORDVÄST 2013

## 1. FoU-Nordvästs uppdrag

Syftet med FoU-nordvästs arbete är att genom forskning och olika utvecklingsinsatser stödja det vardagliga arbetet i kommunerna. FoU-Nordväst ska också utveckla system och rutiner för utvärdering och uppföljning. Vidare ska FoU-enheten bidra till att öka de anställdas kompetens och utveckla kvaliteten i arbetet. Dessa mål formulerades i det avtal som 2007 slöts mellan de åtta nordvästskommunerna; Ekerö, Järfälla, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Upplands-Bro och Upplands Väsby. Avtalet löper t.o.m. 2013-06-30 och senast 2012-09-01 skall förhandlingar om nytt avtal upptas. 2012-04-18 slöts ett kompletterande avtal rörande den politiska styrningen av gemensamma verksamheter i de nordvästra kommunerna. Detta avtal ersätter punkter kring politikens styrning, insyn och arbetsordning i befintliga samverkansavtal för aktuella verksamheter.

## 2. Budget

Intäkterna för 2013 utgörs till största delen av kommunernas bidrag samt medel från EU-projekt. Kostnaderna för FoU-verksamheten utgörs av personalkostnader samt kostnader för att driva verksamheten exempelvis hyra, IT-kostnader etc. En mindre del av budgeten avsätts för att bekosta praktikerprojekt. För preliminär budget se bilaga 1.

## 3. Kort omvärldsanalys

Diskussioner om förändringar i samarbetet mellan olika huvudmän samt frågan om en kunskapsbaserad praktik är alltså en central fråga. Någon snar lösning på de dilemman och problem som synliggjorts under arbetet finns ännu inte i sikte. Frågan är om kommunerna kan leva upp till de förutsättningar som en kunskapsbaserad praktik innebär enligt regelboken. Däremot kan kommunernas arbete generera kunskap som på ett systematiskt sätt kan användas både för att kunna följa upp insatser och som underlag till den lokala verksamhetsutvecklingen. Inrättandet av en uppföljningssamordnartjänst fr o m 2012 01 01 kan vara ett steg i den riktningen. Ur ett vidare perspektiv kan det leda till att det sociala arbetet formuleras med den skillnaden att det är professionen som har stafettpippen och är medskapare i detta arbete.

Gällande plattformbygget är det idag oklart vilken roll FoU-miljöerna kommer att få. Länets FoU-miljöer samt Stockholms stad har inlett ett samarbete och en process som syftar både till fördjupning och till positionering. Innebörden i det sistnämnda är att identifiera och formulera FoU-miljöernas arbete inom regionerna. Inför eventuella propåer om FoU-miljöernas framtida roll är det väsentligt med en gemensam regional bild över de utvecklingsinsatser som gjorts inom IFO:s verksamhetsområden. En iakttagelse är att SKL och Socialstyrelsen i allt större utsträckning vänt sig till FoU Valfärd som är paraplyorganisation för Sveriges FoU-miljöer.

FoU-miljöerna och Stockholms stad har beviljats medel från ESF (Europeiska socialfonden). För FoU-Nordvästs del innebär det en förstärkning med en tjänst som i huvudsak ska arbeta

med metodutveckling inom barn- och ungdomsområdet. Bör tilläggas att detta endast är en tidsbegränsad förstärkning i motsats till förslaget om metodutvecklare som diskuterats i dokumentet om FoU-Nordvästs framtida organisering (2010).

Kommunernas utvecklingsinsatser de senaste åren har bestått av implementering av evidensbaserade modeller, metoder och/eller instrument. FoU:s roll har periodvis varit att samordna och följa upp utvecklingsinsatserna. En del i detta arbete är att undersöka hur exempelvis BBiC (Barns Behov I Centrum) och ASI (Addiction Severity Index) används i praktiken. En iakttagelse är att det finns betydande översättningsproblem i arbetet med att införa utrednings- och bedömningsinstrument när dessa kommer i kontakt med de lokala förutsättningarna i kommunerna. Detsamma gäller när kommunerna ska införa evidensbaserade metoder

FoU-enheterna inom Stockholms läns landsting (Centrum för psykiatriforskning, CPF, Cefam och Beroendecentrum) och kommunerna (FoU-Nordväst, FoU-Nordost, Södertörn och Stockholms stad) har tagit fram en gemensam avsiktsförklaring för att skapa förutsättningar för samverkan. Syftet är att avsiktsförklaringen ska leda till effektivisering och kvalitetssäkring av insatser och vård för personer med missbruksproblem och för personer med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning. Avsiktsförklaringen finns men så mycket längre har man inte kommit i detta arbete. Psykiatrin som är en viktig aktör har hitintills visat lite intresse. En möjlig väg kan vara att inleda diskussioner att bilda exempelvis ett Forskningsråd för missbruks- och beroendefrågor. Ett sådant Råd finns i Västra Götaland sedan 2004.

Arbetet med *Processtödet* vars uppdrag har varit att implementera ”*Policy för att behandla och förebygga missbruk och beroende*” upphörde vid årsskiftet 2011/2012. Från 2012 finns ingen person som ansvarar för fortsättning av det arbete som påbörjats inom FoU-Nordväst. Däremot är behovet alltså stort att stödja kommunerna i arbetet med policydokumentet.

Kommunernas försörjningsstödsenheter är viktiga i det sociala arbete som bedrivs inom kommunerna. Deras arbetsbörda har ökat som en följd av förändringar på arbetsmarknaden och förändringar inom andra trygghetssystem som a-kassa, sjukpenning med mera. En väsentlig förändring under senare år är att många blir långvarigt beroende av försörjningsstöd för sin försörjning. Idag kan konstateras att det i Sverige förekommer fattigdom om än med andra förtecken än i början av 1900-talet. FoU-miljöerna lokalt och regionalt följer på olika sätt denna utveckling.

## 4. Organisation

FoU-enheten styrs dels av en politisk styrgrupp dels av en styrgrupp bestående av förvaltningsrepresentanter. Dessa styrgrupper är gemensamma för nordvästkommunernas gemensamma verksamheter. Den politiska styrgruppen består av förtroendevalda ledamöter för de åtta kommunerna. Gruppens uppgift är att bereda och återföra strategiska frågeställningar inför beslut i respektive kommun. Vidare fattar gruppen beslut om budget, verksamhetsplan och årsredovisning. Tre gånger per år sammanträder gruppen. Förvaltningsstyrgruppen består av de åtta kommunernas socialchefer eller motsvarande. Denna grupp ansvarar för den operativa driften av verksamheten och sammanträder minst sex gånger per år. I FoU-rådet, som består av en representant för varje kommun, oftast en utvecklingsledare eller motsvarande, diskuteras idéer om FoU-enhetens inriktning och arbete.

FoU-enhetens personalstyrka för 2013 är delvis svår att förutsäga. Förändringar har skett under 2012 då en administratör slutat och en utvecklingsledare (EU-medel) kommer att anställas. Diskussioner pågår hur de administrativa arbetsuppgifterna skall lösas. Troligtvis kommer vissa tjänster att köpas från Sollentuna kommun och vissa att fördelas på befintlig personal. Här kan finnas en öppning för att omfördela resurserna från administration till forskning/utvecklingsarbete. FoU-enheten kommer så långt som vi kan överblicka idag under 2013 att ha sammanlagt 4,4 tjänster. Dessa fördelas på följande sätt:

1.0 FoU-chef

1.0 FoU-medarbetare

1.0 uppföljningssamordnare

0,8 projektanställning (EU-finansierat projekt som löper 23 månader med start 2012-11-01)

0.6 FoU-forskare (till största delen finansierat genom forskningsprojekt Ensamkommande flyktingbarn inom ramen för ESF)

Inom den organisation som idag finns för FoU-verksamhet är det svårt att ha personal med specifik kompetens inom socialtjänstens olika verksamhetsområden. En tjänst, den EU-finansierade 80-% tjänsten är dock specifikt inriktad mot området Barn och unga. För att underlätta kommunernas kontakter med FoU-enheten har vi under 2012 utsett kontaktpersoner för de olika områdena.

## 6. Enhetens verksamhetsplanering

FoU-enhetens mål regleras i det avtal som är upprättat mellan de åtta nordvästkommunerna samt i en bilaga till det samma. Dessa mål och avtalet som sådant kommer att omförhandlas under närmaste året. Det kan innebära att denna verksamhetsplan måste ses över.

### 6.1. Mål för verksamheten

FoU-enhetens övergripande mål fastslås i avtalet från 2007. Där står att FoU-enheten ska *säkerställa, utveckla och utvärdera socialt arbetet*. Detta mål kan brytas ner i fem delmål som samtidigt beskriver FoU-enhetens kärnverksamheter.

Delmål 1:

*Vara ett stöd för kommunerna i arbetet med att utveckla en kunskapsbaserad praktik utifrån forskning, brukarnas erfarenheter och den erfarenhetsbaserade praktiken.*

Detta ska uppnås genom att

- ge forskningsinformation
- initiera seminarier/föreläsningar
- delta i och vid behov initiera nätverk
- en strategi för uppföljningssamordning
- delta i FoU-caféer
- ge möjlighet till praktiker att fördjupat arbeta med relevanta frågeställningar
- utge ett nyhetsbrev
- ha en hemsida.

Delmål 2:

*Omvärldsbevakning.*

Detta ska uppnås genom att:

- bevaka aktuell forskning inom det sociala området med fokus på FoU:s profilområden (se nedan)
- delta i forskarkonferenser
- delge kommuner och den egna enheten erfarenheter och kunskaper bl.a. genom nyhetsbrev
- anordna en FoU-dag med inriktning på aktuell forskning
- medverka i Forsa och FoU-Välfärds årliga konferenser.

Delmål 3:

*Stå för en vetenskaplig teoretisk kunskap och med den som grund i samverkan med praktiker sammanställa och analysera olika resultat.*

Detta ska uppnås genom att:

- i samverkan med kommunerna utveckla olika uppföljningsinstrument
- i samverkan med kommunerna sammanställa och tolka olika resultat
- vara uppdaterad vad gäller nationellt använda uppföljningsinstrument
- handleda praktikerprojekt.

Delmål 4:

*Främja och arbeta i samverkan med myndigheter, andra FoU-miljöer, högskola/universitet och praktiken.*

Detta ska uppnås genom:

- gemensamma forskningsprojekt
- samarbete med socialhögskolan i Stockholm
- samverkan med andra FoU-enheter
- samverkan med exempelvis KSL, SKL och Centrum för psykiatrforskning

Delmål 5:

*Stå för ett kritiskt reflekterande förhållningssätt i relation till de ”strömningar” som påverkar socialt arbete.*

Detta ska uppnås genom att:

- undersöka implementeringen och användandet av manualbaserade metoder
- i samverkan med kommunerna lyfta fram förekomsten av ”översättningsproblem” vad gäller genomförande av evidensbaserade modeller i praktiken.

## **6.2. Verksamhetens profilområden**

Under 2012 tillsattes en tjänst som uppföljningssamordnare. Den delas idag av två personer som arbetar 50 % var. Under 2012 har strategier formulerats för hur arbetet ska bedrivas och det konkreta arbetet har påbörjats i alla åtta kommuner. Detta område hade hög prioritet under 2012 och kommer även ha det fortsättningsvis under 2013. Ytterligare ett fokus under 2013 kommer att vara barnperspektivet.

### **6.2.1. Uppföljningssamordning**

2012 inleddes med planering och under hösten har arbetet blivit mer konkret och operativt. Innebörden i det konkreta är att arbetet med att utveckla modeller för uppföljning av det vardagliga arbetet har påbörjats. FoU-Nordväst har varit ute i kommunerna och påbörjat arbetat tillsammans med arbetsplatser/verksamheter. Väsentligt, har varit att anlägga ett långsiktigt perspektiv då de modeller som skapas måste prövas i det lokala sammanhang som det utvecklats för. FoU-Nordväst funktion och roll är att vara ”boll-plank” och samordnare i arbete. Målsättningen för hösten 2012 har varit att

- träffa varje arbetsgrupp minst en gång i månaden
- dokumentera vad som görs vid dessa tillfällen
- regelbundet återrapportera till FoU-rådet
- vi behov rapporteras även till styrgruppen
- att påbörja diskussion med styrgruppen om IT-strategi

Varje kommun har under 2012 valt ut en verksamhet där man vill starta/fortsätta arbetet med lokal uppföljning i samarbete med FoU. De verksamheter kommunerna valt framgår av nedanstående tabell (augusti 2012).

Kommun	Inriktning / Verksamhetsområde	Status
Ekerö	Insatsen kontaktperson	Inledande diskussion
Järfälla	Ej bestämt	FoU inväntar besked
Sigtuna	Missbruk	Inledande diskussion
Sollentuna	Förebyggande arbete Barn & ungdom	Påbörjat arbete
Solna	Arbetsmarknad	Inledande diskussion
Sundbyberg	Familjegruppen	Inledande diskussion
Upplands-Bro	Utförare	Påbörjad kontakt
Upplands Väsby	Ej bestämt	Inledande diskussion
Kommungemensam	Jourhemspoolen	Påbörjat arbete

Under 2013 kommer utvecklingsarbetet med att utveckla modeller för uppföljning av det vardagliga arbetet att fortsätta. Som en del i det ordinarie arbetet kommer seminarier att hållas, studiebesök att göras, en nationell bevakning kring uppföljningsverktyg att ske samt en bevakning av utvecklingen av Öppna jämförelser. Under 2013 planeras:

- En konferens under första kvartalet 2013 till vilken involverade arbetsgrupper inbjuds för erfarenhetsutbyte

- Arbetsgrupperna bör under våren 2013 komma igång med att pröva uppföljningsmodellerna i det lokala sammanhanget. Det är kommunernas och FoU-Nordvästs ansvar att detta arbete kommer igång
- Varje arbetsgrupp som deltagit i arbetet kring uppföljning inbjuder, i samarbete med FoU-Nordväst, till seminarium/er för att sprida utvecklade modeller till arbetsgrupper/verksamheter som arbetar med liknande frågor (senhösten 2013)
- Regelbundet återrapportera till FoU-rådet
- Vi behov rapporteras även till styrgruppen.

### 6.2.2. Barnperspektiv

Det andra profilmrådet eller fokus för FoU-enhetens arbete 2013 är barnperspektivet. Barnperspektivet skall i möjligaste mån genomsyra all verksamhet som bedrivs på FoU-Nordväst. Detta fokus innebär att vi i vårt övriga arbete hela tiden ska ha barnperspektivet närvarande. Barnperspektivet är samtidigt ett brukarperspektiv vilket vi vet är eftersatt i den forskning kring socialtjänstens verksamhet som bedrivits. Konkret kommer vi att arbeta med barnperspektivet genom

- den utvecklingsledartjänst som kommer att finnas inom enheten. Arbetet kommer att vara inriktat på kompetensutveckling inom området familjehem. Det konkreta innehållet kommer att formars gemensamt av utvecklingsledaren, övriga anställda på FoU-enheten samt kommunernas barn- och ungdomschefer.
- en regional FoU-samverkan kring barn-och ungdomsfältet. Den regionala samverkan kommer att utvecklas och intensifieras under 2013.
- det praktikerprojekt som planeras för 2013 inom familjerättsområdet har också ett barnperspektiv.
- att FoU-enheten kommer att fortsätta arbetet med barnfattigdom både utifrån ett empiriskt och ett teoretiskt perspektiv.

Under 2012 har några ansökningar om externa projektbidrag skrivits (eller förhandlingar med externa finansiärer förts). I samtliga fall har dessa planerade projekt ett barnperspektiv.